

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Аделина Миланова

ИИИ – БАН

Относно: дисертационен труд за присъждане на научна степен „доктор” в УНСС

Научна специалност: Политическа икономия (Микроикономика и макроикономика)

Професионално направление 3.8 Икономика

Автор на дисертационния труд: Георги Димитров Мичев

Тема на дисертационния труд: Влияние на транснационалните корпорации върху доходите и богатството в условията на дигитална икономика

Научен ръководител: доц. д-р Мария Т. Марикина

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд, съгласно Заповед на зам. Ректора по научноизследователската дейност и международното сътрудничество на УНСС №482 от 05.03.2021г.

Информация за докторанта:

Докторантът е представил за обсъждане своя дисертационен труд на тема: „Влияние на транснационалните корпорации върху доходите и богатството в условията на дигитална икономика” в УНСС след обсъждане и насочване за защита пред научно жури към катедра „Икономикс“ при УНСС на 01.03.2021 г.

Георги Мичев е завършил УНСС. Има бакалавърска и магистърска степен по макроикономика, получени съответно през 2014 и 2015 г. Има стажове в БНБ и МФ, работи във финансовата сфера като анализатор, а понастоящем е финансов мениджър. Има опит и в лидерска дейност, притежава съответните сертификати. През 2016г. е зачислен като задочен докторант, на обучение, финансирано от

държавата, със Заповед на Ректора на УНСС 511 от 17.03.2016г. към катедра „Икономика“.

Обща характеристика и научна оценка на представения труд.

Дисертационният труд се състои от увод, две глави, заключение, приложения - 7 и Библиография. Общият обем на разработката е от 185 страници, от които основната част е в размер на 142 страници. Дисертационният труд съдържа 26 фигури и 9 таблици. Използвани са 190 източника, от които 12 на български език и 178 на други езици, както и интернет източници.

Дисертационният труд е оригинално изследване, изключително необходимо и релевантно на действителността, в цялата нейна динамика. Идеята да се идентифицира и анализира взаимозависимостта между глобализация и дигитализация, да се изведат насоки за влиянието на дигиталната икономика и нейните трансформационни ефекти върху различни стопански сектори, международната търговия и върху някои от социалните последици, би имала голям обществен резонанс и би трябвало да бъде акцент в съвременните стопански политики.

Актуалността на дисертационния труд е от най-висока степен и по своята същност той представлява съвременно предизвикателство. В този контекст, безспорна е и неговата дисертабилност.

Уводът е изграден съобразно всички изисквания за представяне на научен труд.

Като обект на изследването дисертантът посочва: „дигиталната икономика като основен трансформационен фактор на стопанствата и икономическите сектори, както и транснационалните компании от дигиталния сектор и тяхната роля в разрастващата се дигитализация сред стопанствата, бизнеса и потребителите“.

Предметът на изследването, в качеството му на проблемна област на обектната детерминираност, са: „ефектите върху доходите на субектите, богатството и трансформацията на пазара на труда като резултат от въведените дигитални решения“.

Много добра и интелигентна идея е дефинирането на четири ограничения, с което се формира и изяснява концептуализацията като цяло в дисертационния труд.

Изследователската теза е формулирана ясно и прецизно, свързана е с трансформацията на бизнеса и поведението на потребителите, с новите възможности за производство и потребление на продукти и услуги, както и с резултиращите предпоставки за концентрацията на капитал, с генерирането на неравенства и т.н. В тази връзка, напълно релевантни са и изведените цел и изследователски задачи.

Научният анализ показва, че докторантът Георги Мичев притежава сериозни и задълбочени познания в областта на дигиталната икономика и на широката проблематика относно глобализацията и транснационалните корпорации. Той обосновава своите научни тези и изводи с помощта на адекватна методология.

Първа глава може да се интерпретира, както и самият автор го прави, като теоретико-методологична. Започва силно, с категорична заявка за амбициозно и дисертабилно проучване. От една страна, се идентифицират функционалните характеристики на дигиталната икономика, като разграничаваща се от реалната, но и несъществуваща в абсолютно автономен формат, а от друга, специално внимание се обръща на глобализацията, на нейните етапи, на позиционирането на дигиталната икономика в този кадър. Авторът показва умение да борави с богат теоретичен материал (с.20-23), представяйки възгледи на големи имена в българската наука, като например. А. Леонидов (с.28), като същевременно с това, изявява лична позиция. Би било интересно, ако се поразсъждава и върху теоретичната платформа за иновациите от Шумпетер например, до днешните възгледи за ролята им – относно иновационната култура, иновационния потенциал, опции за операционализирането на иновациите и пр., въпреки че така фокусирана, проблематика вече отива по-скоро към сферата на икономическата антропология. Интересен е погледът на дисертанта по отношение на транснационалните компании /ТНК/, тяхната същност, структура и социална отговорност (с.31), за да се стигне до извода, че ТНК от сектора са един от основните двигатели на глобализацията (с.34).

Комплименти заслужава и тезата, която се защитава на сс. 44 и 48, а именно относно интервенцията на човешката дейност, нейното интерпретиране и влияние. Подчертава се, че човекът е потребител, а самото потребление носи различно ниво на полезност (с.48), Оттук следват и изводи относно полезността, относно различните икономически, технологични и социални ефекти, базирани на закона на Муур.

Демонстрирайки цялостна и задълбочена макроикономическа подготовка, авторът на дисертационния труд се фокусира върху фактора време, като следват интересни екстраполации на икономическата му детерминираност (с.49) и влиянието му върху богатството.

Авторът ни представя и интересни възгледи, пречупени през персоналната му визия, относно глобализационните процеси, развитието на международната търговия, инвестиционната дейност и пр.(с.59).

Във втора глава акцентът се премества от по-теоретичната към по-прагматичната обосновка, като фокусите тук са изследването на „колаборацията” между медии и дигитална икономика (с.81), между финансови и дигитални технологии. Изтъкната е ролята на софтуерния сектор върху абсолютния обем на БВП, респ. изменението му. Подчертава се тезата на М. Портър, която е близка до тази на Шумпетер, но правилно се изтъква, че и при имитационните действия, иновацията е валидна, като до този момент всяка компания запазва и се възползва от конкурентното си предимство, като печели пазарен дял (с. 75).

Направено е проучване относно глобализационната конкурентоспособност на стопанството. Авторът достига, абсолютно аргументирано, до извода, че финансовият сектор има ключова роля в развитието на дигиталния сектор, а информационният сектор допринася за оптимизацията сред финансовите компании (с.80).

Познанията и опитът на дисертанта му помагат да представи аналитична картина на финтех индустрията, на алтернативното финансиране, на алтернативното кредитиране, осъществявани също чрез онлайн платформи. Специално внимание, при което още веднъж се показва съчетаването на теоретични и практични познания

на дисертанта, се обръща на облачните услуги и влиянието им върху концентрацията на капитал в ТНК, еволюцията на блокчейн технологията и реалната необходимост от нейното оптимизиране.

Особено място, интерес и доказателство за широката икономическа култура на дисертанта, е частта, в която, на основата на изследване на Световния Икономически Форум, се анализират проблемите относно оценяването на уменията, в техния най-модерен и актуален вид (с.110). В тази връзка, тук може допълнително да се разсъждава относно природата на корпоративния социален капитал, на широкомащабната корпоративна култура, т.е. как те ще се имплементират, в контекста на авторовите възгледи и тези.

Следват редица интересни визии, отново пречупени през призмата на възгледите на дисертанта, относно тенденциите в доходността – понижаване на обема на домакинствата със средни доходи и увеличаване на обема на високо и нископлатените (с.116), относно проблема за генериране на технологична безработица (с.124). Много добър анализ и извеждане на тенденции се прави и по линията дигитализация и ефект върху доходите, което логично води до интерпретация и анализ на концепции за гарантиране на доходи (с.130).

Заключението доказва изпълнението на изследователската цел и на задачите. Подчертава се, че целта на изследването изисква необходимата аргументация и анализ на доказателствата, които са именно в защита на тезата на дисертационния труд.

Библиографията е конструирана на принципа цитиране – автор, но би било добре да има и цялостен списък на източниците по азбучен ред, за да може по-прегледно и прецизно да се прецени използването на литературните източници. Представянето им трябва да бъде съобразно библиографските изисквания.

Оценка на научните и научно-приложните приноси.

Разработеният дисертационен труд е иновативен, актуален и дисертабилен. Дисертантът е посочил добре своите приноси, което е поредното доказателство за

осмислянето на материята, умението за аналитично интерпретиране на различни постановки и тези, склонността на автора към своеобразно визионерство в областта на неговите компетенции.

Изготвен е критичен анализ за влиянието на дигиталната икономка върху пазара на труда, ефектите от дигитализиране и автоматизиране на различни професии, миграцията на позиции на глобално ниво, както и зависимостта между степен на дигитализация и възнаграждения на служителите.

Оригинално е развит проблема с концентрацията на капитал от финансов и технологичен аспект в ИТ ТНК, методите за оптимизиране на разходите, ролята на инвестициите в иновации и миграцията на работни позиции.

Направено е професионално изследване за облагането на онлайн търговията и са предложени промени, които да позволят по-добър обхват на покупко-продажбите в онлайн пространството, особено отнасящи се до продуктите и услугите с виртуален характер. Направен е критичен преглед на различни стъпки, предприети от правителства в отделни държави.

Оценка на публикациите по дисертацията

Докторантът Георги Мичев е представил три научни публикации, изнесени като научни доклади на международни научни конференции. Това отговаря на законовите изисквания, но е пожелателно да се направи и една по-смела крачка за публикуване в утвърдени индексирани списания или в такива с импакт фактор, за да има публикационната му дейност, още по-авторитетен обществен резонанс.

Оценка на автореферата

Авторефератът отразява цялостно и прецизно структурата и съдържанието на дисертационния труд. В него са резюмирани основните теоретични визии и тези, които се съдържат в дисертационния труд, представени са в детайли неговите основни научни приноси.

Критични бележки, препоръки и въпроси

Критичните ми бележки и препоръки биха могли да бъдат резюмирани по следния начин:

- По отношение на обекта – би било добре обектът да е един, като формулировката му обхване двата основни фокуса – дигиталната икономика и транснационалните корпорации.
- По отношение на библиографската справка – да е налице цялостен списък на източниците по азбучен ред, за по-голяма прецизност.
- По отношение на публикационната дейност – при тази изключително актуална и иновативна проблематика, е желателно да се публикува в списания с импакт фактор или съответна индексация.

Въпросът ми към дисертанта е по-скоро провокиран от неговите разсъждения и в никакъв случай не представлява установен дефицит или неяснота в дисертационния труд, а именно:

В качеството Ви на лидер и при притежаването на лидерски умения, как бихте интерпретирали включването на въпросите относно корпоративната култура, корпоративния социален капитал и поведенческите профилирания при дигиталната икономика?

Заключение:

С оглед на актуалността и иновативността на избраната тема за докторска дисертация, отличните познания и умения за аргументиран анализ на проблематиката, отлично формулираните и защитени научни цели и задачи, с убеденост и удоволствие препоръчвам на членовете на научното жури да присъдят образователната и научна степен "доктор" на Георги Димитров Мичев за неговата дисертация на тема: „Влияние на транснационалните корпорации върху доходите и богатството в условията на дигитална икономика”.

София

21.04.2021г

доц. д-р Аделина Миланова

член на Научното жури